

Sygn. akt: III AUa 1839/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2013 r. w Łodzi

sprawy **J. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o rozliczenie świadczenia za 2010 i 2011 rok,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 października 2012 r., sygn. akt: VIII U 3356/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1839/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział I w Ł. rozliczył rentę J. K. w związku z osiągniętym przychodem w roku 2010 i zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 3166,97 zł w terminie miesiąca od doręczenia decyzji.

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział I w Ł. rozliczył rentę J. K. w związku z osiągniętym przychodem w roku 2011 i zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6015,54 zł w terminie miesiąca od doręczenia decyzji.

W odwołaniach od w/w decyzji J. K. wniósł o ich zmianę, zarzucając błędne ustalenie, że przychód przez niego osiągnięty w 2010 r. wyniósł 30.260,37 zł, a w 2011 r. – 51.764,23 zł. Wskazał również, że w 2010 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wygenerował stratę w łącznej kwocie 423,13 zł, a w 2011 r. w łącznej kwocie 4.590,49 zł. Podał, że przychód z działalności gospodarczej w roku 2010 wyniósł 972,52 zł. Stąd nawet w przypadku zsumowania przychodu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej jak i z tytułu stosunku pracy w 2010 r. powyższa kwota nie stanowi kwoty przychodu ustalonej przez ZUS. W 2011 r. ma miejsce podobna sytuacja. Odwołujący podniósł także, że nie został prawidłowo pouczony o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do

świadczenia rentowego. Posiadał wyłącznie wiedzę, iż w takiej sytuacji uwzględnia się jedynie dochód z prowadzonej działalności gospodarczej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z 22 października 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołania.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

Decyzją z dnia 25 października 1994r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał J. K. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 czerwca 1994r. Organ rentowy przyznając świadczenie pouczył ubezpieczonego w tej decyzji oraz w każdej następnej, że jako osoba pobierająca rentę jest zobowiązany zawiadomić organ rentowy o osiągnięciu przychodu i jego wysokości. W przypadku, gdy łączna kwota świadczenia i przychodu przekroczy miesięcznie dopuszczalną kwotę przychodu, renta będzie podlegała zmniejszeniu bądź zawieszeniu.

W dniu 18 lipca 2012 r. J. K. złożył oświadczenie, że osiągnął przychód z działalności gospodarczej, którą prowadził w okresie od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. Wskazał także, że w 2010 r. osiągał także inne przychody z tytułu umowy o pracę.

J. K. od 6 kwietnia 2005r. do nadal jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. w P.. Z tytułu zatrudnienia osiągnął przychód brutto w wysokości 24.597,57 zł w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.

Odwołujący od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. prowadził działalność gospodarczą i osiągnął z niej przychód w wysokości 5.662,80 zł.

W dniu 18 lipca 2012 r. J. K. złożył oświadczenie, że osiągnął przychód z działalności gospodarczej, którą prowadził w okresie od 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r. Wskazał także, że w 2011r. osiągał także inne przychody z tytułu umowy o pracę.

Z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w P. odwołujący osiągnął przychód brutto w wysokości 27.579,43 zł w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

J. K. od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. prowadził działalność gospodarczą i osiągnął z niej przychód w wysokości 24.184,80 zł.

Ubezpieczony od 1 lutego 2012 r. do 30 września 2012 r. zawiesił działalność gospodarczą.

Łączna kwota świadczenia rentowego wypłacona odwołującemu przez organ rentowy w 2010 r. wyniosła 8413,10 zł brutto. Natomiast łączna kwota przychodu uzyskanego przez odwołującego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę z (...) Sp. z o.o. oraz z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wyniosła łącznie w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. - 30.260,37 zł.

Roczna niższa dopuszczalna kwota graniczna stanowiąca 70% przeciętnego wynagrodzenia w 2010 r. wynosiła 27.093,40 zł.

Wyliczona kwota 30.260,37 zł przekroczyła dopuszczalną granicę przychodu o kwotę 3.166,97 zł.

Zaskarżoną decyzją z dnia 6 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozliczył rentę J. K. w związku z osiągniętym przychodem w roku 2010 i zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 3.166,97 zł w terminie miesiąca od doręczenia decyzji. Wskazano, że łączny przychód osiągnięty przez ubezpieczonego w w/w roku wyniósł 30.260,37 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego roku, tj. 27.093,40 zł łącznie o kwotę 3.166,97 zł.

Łączna kwota świadczenia rentowego wypłacona wnioskodawcy przez organ rentowy w 2011 r. wyniosła 8.694,38 zł brutto. Natomiast łączna kwota przychodu uzyskanego przez wnioskodawcę z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. oraz z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wyniosła łącznie w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. 51.764,23 zł. Roczna niższa dopuszczalna kwota graniczna stanowiąca 70% przeciętnego wynagrodzenia w 2011 r. wynosi 28.444,40 zł.

Wyliczona kwota 51.764,23 zł przekroczyła dopuszczalną granicę przychodu o kwotę 23.319,83 zł.

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozliczył rentę J. K. w związku z osiągniętym przychodem w roku 2011 i zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6.015,54 zł w terminie miesiąca od doręczenia decyzji. Wskazano, że łączny przychód osiągnięty przez ubezpieczonego w/w roku wyniósł 51.764,23 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego roku, tj. kwotę 28.444,40 zł, łącznie o kwotę 23.319,83 zł. Osiągnięty przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty świadczenia za w/w rok o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. o 6015,54 zł, w tym: - od 1 stycznia 2011 r. do 28 lutego 2011 r. - o 488,67 zł x 2 miesiące, tj. o 977,34 zł; - od 1 marca 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. - o 503,82 zł x 10 miesięcy, tj. o 338,20 zł.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Organ rentowy prawidłowo – zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dokonał rozliczenia pobieranej przez odwołującego renty z tytułu niezdolności do pracy, a obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia – w myśl art. 138 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika z faktu pobrania w spornym okresie świadczenia, do którego prawo winno ulec zawieszeniu z powodu przekroczenia kwoty granicznej przychodu w wysokości 27.093,40 zł – 2010r., i 28.444,40 zł – 2011r. Ponadto, organ rentowy prawidłowo pouczał odwołującego o konieczności zawiadomienia o okolicznościach, których wystąpienie powoduje brak prawa do świadczeń, w decyzji przyznającej mu prawo do renty oraz w następnych decyzjach, co sam przyznał w toku postępowania.

W apelacji od powyższego wyroku ubezpieczony zarzucił błędne ustalenie, że przychód osiągnięty przez odwołującego w 2010r. wyniósł 30.260,37 zł, a w 2011r. 51.764,23 zł oraz brak wykładni zgłoszenia działalności gospodarczej w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i terminu ponownego rozliczenia świadczenia.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołań.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że prowadził działalność gospodarczą od 1 października 2010r. Podczas składania wniosku o wpis do Ewidencji Działalności Gospodarczej został poinformowany, że Urząd Miasta przesyła o tym fakcie informację do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Uzyskaną informację potwierdziło pismo z dnia 30 września 2010r., które otrzymał z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Powyższe pismo pozwoliło mu twierdzić, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest poinformowany o prowadzeniu działalności gospodarczej.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 lutego 2011r. został poinformowany, że mój przychód w 2010 r. wyniósł łącznie 24.597,57 zł. Brak pouczenia na powyższej decyzji oraz użycie słowa „łącznie” utwierdziło go w przekonaniu, iż jego dochód nie przekroczył niższej kwoty granicznej przychodu i nie zmniejsza ani nie zawiesza świadczenia. Słowo „łącznie” zrozumiał jako przychód z tytułu umowy o pracę oraz prowadzenia działalności gospodarczej. W związku z powyższym kontynuował prowadzenie działalności gospodarczej. Następnie decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 marca 2011 r. skarżący został poinformowany, że jego przychód w 2011r. wyniósł łącznie 27.579,43 zł i nie przekroczył niższej kwoty granicznej przychodu, co nie zmniejsza ani nie zawiesza świadczenia. Analogicznie do poprzedniej decyzji, przekonany był, iż jest to przychód z tytułu umowy o pracę i prowadzenia działalności gospodarczej. Przy tym zdziwił go fakt, że podany przychód nie obejmował rzeczywistego przychodu wykazywanego w zeznaniach podatkowych, ponieważ działalność gospodarcza w tym okresie przynosiła straty. Ponadto nie płacił składek na ubezpieczenia społeczne, gdyż będąc zatrudnionym na umowę o pracę nie podlegał temu obowiązkowi.

Otrzymanie zaskarżonych decyzji o ponownym rozliczeniu renty zmusiło skarżącego do zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej z dniem 30 września 2012r. Zdaniem apelującego, informując Zakład Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem Urzędu Miasta o rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej, dopełnił on wszelkich obowiązków. Jeśli więc jego przychód powinien obejmować 60% podstawy wymiaru składki, to powinien zostać o tym fakcie poinformowany decyzją z dnia 8 lutego 2011r. Spowodowałoby to natychmiastowe zakończenie prowadzenia działalności gospodarczej i nie doprowadziłoby do wzrostu długu wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Stwierdzenie Pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Sądzie Okręgowym w dniu 22 października 2012 r., że informację o prowadzeniu działalności gospodarczej posiadał tylko Wydział Ubezpieczeń Społecznych, a nie Organ Rentowy nie jest można uznać za wiążące. Brak przepływu informacji między systemami poszczególnych wydziałów nie powinno być krzywdzące dla obywatela, a tym bardziej osoby niepełnosprawnej. Takie działanie wygenerowało ogromny dla apelującego dług wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji, gdy przychód nie przekładał się na realny dochód.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Zgodnie z treścią przepisu art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 39, poz. 353 – tekst jednolity z późn. zm.), prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, a także działalność wykonywaną za granicą (ust. 2 i 3 art. 104).

Na podstawie art. 104 ust. 1a ustawy emerytalnej dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. W myśl natomiast art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. nr 205 poz.1585 j.t.) za przychód rozumie się przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Na podstawie art. 104 ust. 8 ustawy emerytalnej w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998r. w wysokości 24 % kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwoty przychodu, o których mowa w art. 104 ust. 7 - 8 ustawy corocznie określa Prezes ZUS w drodze komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" (art. 104 ust. 10 ustawy emerytalnej). Emeryt lub rencista jest natomiast zobowiązany zawiadomić organ rentowy o podjęciu działalności, o której mowa w art. 104 ust. 1 - 4, i o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu, a po upływie roku kalendarzowego - o wysokości tego przychodu uzyskanego w poprzednim roku kalendarzowym (art. 127 ust. 1 ustawy emerytalnej), a ponadto do końca lutego każdego roku - zawiadomienia o rocznej wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu w ubiegłym roku kalendarzowym.

Z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że ubezpieczony będący pracującym na podstawie umowy o pracę oraz jednocześnie prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą - rencistą, został prawidłowo pouczony o warunkach pobierania świadczeń rentowych w związku z osiągnięciem przychodów. Ubezpieczony nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku poinformowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o osiągniętych z tytułu zatrudnienia i działalności gospodarczej dochodach, a dochody osiągnięte przez niego w latach 2010 - 2011 przekroczyły kwoty graniczne przychodu.

Tym samym, ubezpieczony pobierał w spornym okresie rentę mimo braku podstaw do jej pełnej wypłaty i słusznie – na podstawie art. 138 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy z 13 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, została zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w okresie ostatnich 3 lat. Stosownie bowiem do treści art. 138 ust. 2 pkt 5 ustawy o FUS, kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

Odnosząc się natomiast do podniesionej w apelacji kwestii, jakoby Zakład Ubezpieczeń Społecznych był poinformowany o dochodach wnioskodawcy przez sam fakt przesłania do ZUS przez Urząd Miasta informacji o rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej, stwierdzić należy, że wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej nie można utożsamiać z wypełnieniem ciążącego na wnioskodawcy – renciście obowiązku złożenia osobistego oświadczenia o osiągniętych w danym roku dochodach. Czym innym jest bowiem kwestia zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, a czym innym kwestia zawieszania świadczeń rentowych, tym bardziej, że zajmują się tym odrębne i niezależne od siebie wydziały ZUS.

Stosownie do treści art. 385 k.p.c. sąd drugiej instancji oddala apelację, jeżeli jest ona bezzasadna. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.